

SANAYİ DÜNYASI İÇİN GİDİŞATA DAİR NOTLAR

TRENDS UPDATE

08.01.2026 (Periyodik Yayın Değildir)

Berk Dicle: Acaba çözüm karşımızda duruyor, çok basit ve yapılması mümkün durumda ama biz onu göremiyor muyuz? Örnekler:

Aya ilk insan inişi 1969'da Apollo 11 göreviyle oldu. Tekerlekli valizler ise 1972'de Bernard Sadow'un patentıyla icat edildi ancak yaygınlaşması 1980'lerde Robert Plath'in dikey iki tekerlekli ve teleskopik saplı tasarımıyla başladı. 1990'larda ise hava yolu çalışanları ve genel tüketiciler arasında standart hale gelerek masif kabul gördü. Özetle aya gidebilen insanlar; valizlere tekerlek takmak gibi basit bir çözümü aya gittikten 20 yıl sonra yaygınlaştırebildiler.

Otomobil icadı 1886'da Karl Benz'in Motorwagen'iyle kabul edilirken, üstü kapalı kabinlere geçiş 1900'lerin başında başladı ve 1920'lerde yaygınlaştı. Özetle otomobilin üzerini kapatıp, yağmur ve rüzgardan korunmayı akıl edebilmek insanlık tarihinde 30 yıldan fazla sürdü.

Su değirmenleri Roma döneminde yaygınken, rüzgar gücüyle çalışanlar 1000 yıl sonra (7. yüzyılda) icat edildi; yelkenliler varken bile düşünülmedi.

Kağıtları geçici olarak sabitlemek pek çok yolla çok eski tarihlerden beri ihtiyaç idi. Zayıf yapıştırıcı 1960'larda bulundu ama 1980'e kadar bir türlü yaygın olarak Post-it gibi hafif yapışkanlı not kağıtları olarak kullanılamadı.

Dijital kameralar 1990'ların sonunda tüketici pazarında yaygınlaştı; fiyat düşüşüyle 2000'lerde film kameralarını geçti. Fotoğraf makineli cep telefonları ise 2005-2007 yıllarında popülerleştii, iPhone'un 2007 lansmanıyla hızlandı. Özetle insanoğlu zaten elinde icat edilmiş hazır durumdaki dijital kamera ile cep telefonunu 5-10 yıl gecikme ile birleştirebildi.

Acaba şu an günlük işimizde önümüzde duran, zaten icat edilmiş olan; ancak bir türlü yaygın kullanıma alamadığımız neler var?

Örnek olarak; Kurumsal Yönetim Derneği zaten “öz değerlendirme aracı” ile internetten kurumsallığınızı ölçüyor, gelişim alanlarınızı söylüyor, öneriler veriyor, sektör verileri ile kıyaslamanızı yapıyor.

Öte yandan finansal durumunuzu analiz eden tüm rasyolar vb zaten bilinir durumda (zaten icat edilmiş). Yapay zeka verilerinizi zaten analiz edebiliyor. TCMB tarafından zaten yayınlanmakta olan sektör bilançoları ile veya halka açık benchmark şirket bilançoları ile kolayca karşılaştırılıp mali tablonuzun sektör içerisindeki yeri kolayca bildirilebilir yani bu da icat edilmiş durumda. Tüm bunlara karşın henüz; (gizliliğinizi koruma taahhütnamesi vererek) yönetim danışmanlığı veren bir yapay zeka kullanıma sunulmuş değil. Yağ var, un var, şeker var şimdilik helva yapmıyoruz ama gecikmeli de olsa bunları elbette yapacaklar. Şirket organizasyon yapısı ve faaliyet sonuçları verildiğinde yöneticilere KPI ve hedefleri otomatik atayan ve takip eden yapay zekalar da çıkacak.

Şu anki teknoloji ile sanal yönetim danışmanlığı hizmeti sağlamak mümkün. Sanal danışmanınız size yönetim kurulu üyelerinin görev sürelerinin dolacağını önceden hatırlatarak; imzalamanız gereken karar metnini bile zamanında önünüze koyabilir. Hareketsiz müşteri hesaplarından 20.000 TL'den az olanları otomatik olarak şüpheli alacak yazdırıp size vergi tasarrufu yaptırabilir. Yıl sonu gelmeden önce ödeme yapmayan müşteriler için icra takibi başlatmamanız halinde vergi yükünüzün artacağına dair sizi uyarabilir, hatta otomatik olarak şirket avukatınıza mail atabilir.

Bir başka alanda göz muayenesinde zaten on yıllardır her türlü göz ölçümümüz elektronik olarak yapılıyor. Gözlük camı kesimi de makinede yapılabililiyor. Ancak girdiğiniz bir dükkanda hem gözlük derece vb ölçümlerinizin yapılması ve hem de beğendiğiniz gözlüğün 5 dakika içerisinde elinize verilmesi sistemi sadece Çin’de yeni başlamış durumda. Elbette göz muayenesinde yasal ve tıbbi çekinceler var ama basit bir gözlük yenileme sürecinin 15 dakikada tamamlanması **mevcut teknolojide mümkün ama gerçekleşmesi bakalım kaç yıl sonra olacak.**

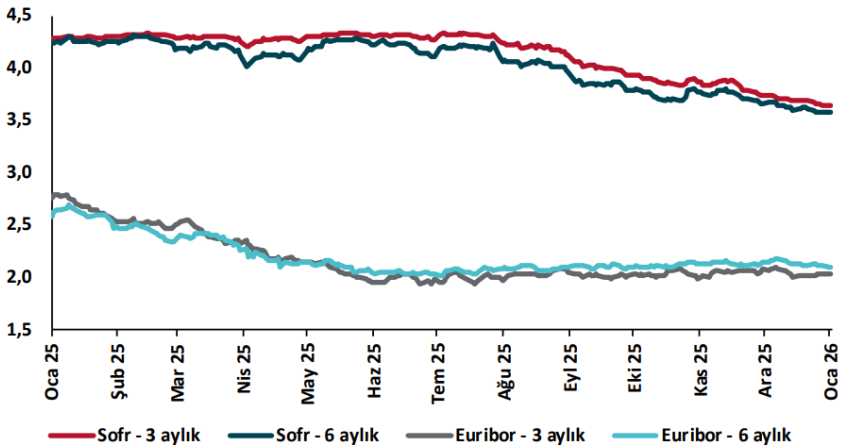
Şu an Türkiye’de pek çok kişi enabiz.gov.tr sitesinden tıbbi laboratuvar analiz sonuçlarını alıyor ve bu sonuçları yapay zeka araçlarına yazıp yorumlatıyor ama bu iki sistem birarada değil yani bir yapay zeka aracı sizi yönlendirmiyor. Ancak en geç birkaç yıl içerisinde hukuki sorunları aşmış bu ihtiyacı ve icatları biraraya getirip “sanal doktor” hizmeti satan birileri ortaya çıkmayacak mı?

Bir devlet hastahanesinde “uyku analizi için randevu” aylar sonrasında verilebilmektedir. Özel hastahanelerde son derece pahalıdır. Oysa Nature Medicine dergisinde dün yayımlanan makaleye göre yapay zeka gece uykusunu analiz ederek 130 hastalığı teşhis edebilmektedir. 1000 TL’lik akıllı saatler bile uyku analizi

yapabildiğine göre uyku analizini yaygınlaştırmak şu an mümkün ve kolaydır ancak muhtemelen yaygınlaşması yıllar alacaktır.

Uluslararası piyasalarda dolar faizleri (SOFR) % 4'ün altına doğru trendini devam ettiriyor, Euro faizleri ise % 2'lerde.

Küresel Gösterge Faizler (%)

Örnek olarak; % 4 faizli doların Türkiye'ye getirilmesi durumunda aşağıdaki grafikte gördüğümüz CDS yani Türkiye'nin risk primi yani "Türkiye ülkesinin ödemeyip default etmesi riskine karşı yapılan uluslararası sigorta primi" eklenmesi sonrası maliyet; mesela % 6 + bazı masraf ve komisyonlar ödenebilir. Bu parayı bir banka bir sanayiciye kullandıracak ise yukarıdaki alış maliyetine

genel banka ve şube marjını ve sanayicinin risk primi ile komisyon ve masrafları da ekleyerek son satış fiyatını yani **sanayiciye yansıyacak kredi faizini belirleyecektir.**

Türkiye'nin 5 Yıl Vadeli CDS Spreadi (baz puan)

1 Ocak 2026 itibarıyla uygulanmaya başlanılan 7566 sayılı Kanun gereği **işverenlerin SGK prim yükümlülüklerinin arttığının dikkatlerden kaçmaması gerekir.**

Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı %20'den %21'e çıkarıldı; işveren hissesi %11'den %12'ye yükseldi. Toplam prim oranı %37,75'ten %38,75'e ulaşarak **işgücü maliyetlerini artırdı.**

İmalat dışı sektörlerde 5 puanlık SGK prim indirimi 2 puana indirildi; imalat sektörü için 2026 sonuna kadar 5 puan devam ediyor.

Prime esas kazanç üst sınırı asgari ücretin 7,5 katından 9 katına çıkarıldı. Yüksek ücretli çalışanlar için prim tabanı genişleyerek işveren maliyetlerini yükseltti.

Bir de henüz kesinleşmeyen ek yükler var: Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES) için uygulama tarihi 2026 yılı olacak; çalışanlardan %3 oranında kesinti, işverenlerden %1 ila %3 arasında katkı sağlanacak ve devlet katkısı da eklenenecek idi. Mevzuat henüz yayınlanmadı.

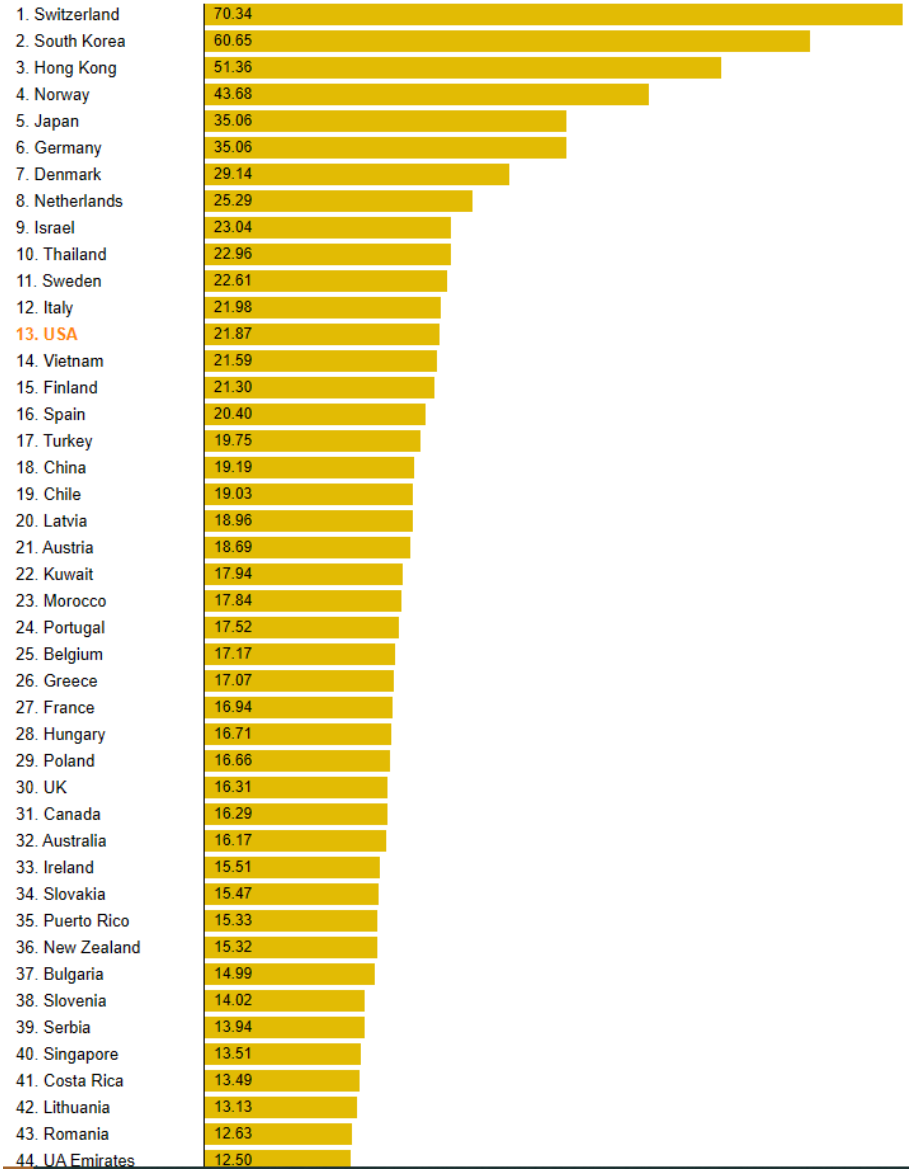
Yeni bir sektörümüz veya iş alanımız daha oldu: Faaliyetleri yurtdışına taşıma sektörü:

- Sadece Mısır ülkesine komple fabrika/hat söküm-taşıma-kurulum yani endüstriyel proje lojistiği hizmeti veren ondan fazla firma mevcut.
- Yurtdışına (özellikle Mısır'a) taşınma, şirket kuruluşu, vergi ve hukuki süreçler için hem büyük ve genel uluslararası danışmanlık firmaları hem de daha niş Mısır odaklı ofisler var. Vergi ve hukuki danışmanlık ile teşvikler gibi tüm konularda hizmet verenler yanında bu hizmetlerde ayrı ayrı uzman firmalar da bulunuyor.

Temu kavgası büyüyor. Nedeni basit: 2024'de aylık 10 milyon kişi kullanıyordu 2025de aylık 30 milyon kişi kullanıyor. Özetle Temu'nun yasaklanması basit bir olay değil, 30 milyon kişinin aynı Çin üretimi malı bundan böyle 2-3 kat daha pahalıya alması anlamını taşıyor ve tepki büyük. Kullanıcılar diyor ki; satıcı ve üretici aynı Çinli firma ancak geçmişte 1.000 TLye alıyorduk, şimdi 2.000 TL. Tek fark aradaki ithalatçıyı zengin ediyoruz. Kullanıcılar haklılar çünkü son yıllarda Türkiye'deki şirket kuruluşları incelendiğinde imalatçı şirketlerin azaldığı buna karşın ithalatçı firmaların arttığı görülüyor.

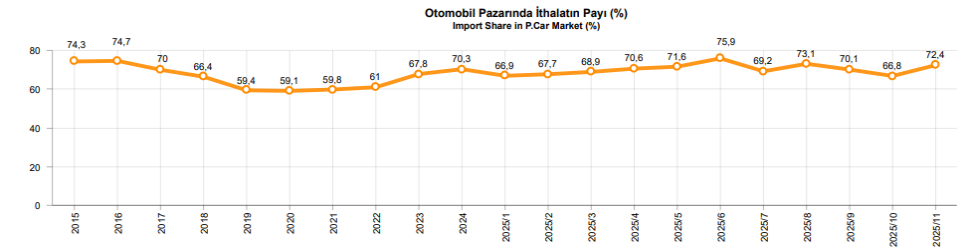
globalproductprices.com: Ükelere göre “1 kilogram pişirmeye uygun küp doğranmış çiğ sığır eti” (beef) fiyatı. Türkiye 19.75 Dolar x 43 TL = 850 TL. Almanya 35, Hollanda 25, ABD 22, Yunanistan 17, Suudi Arabistan 9,59 Dolar

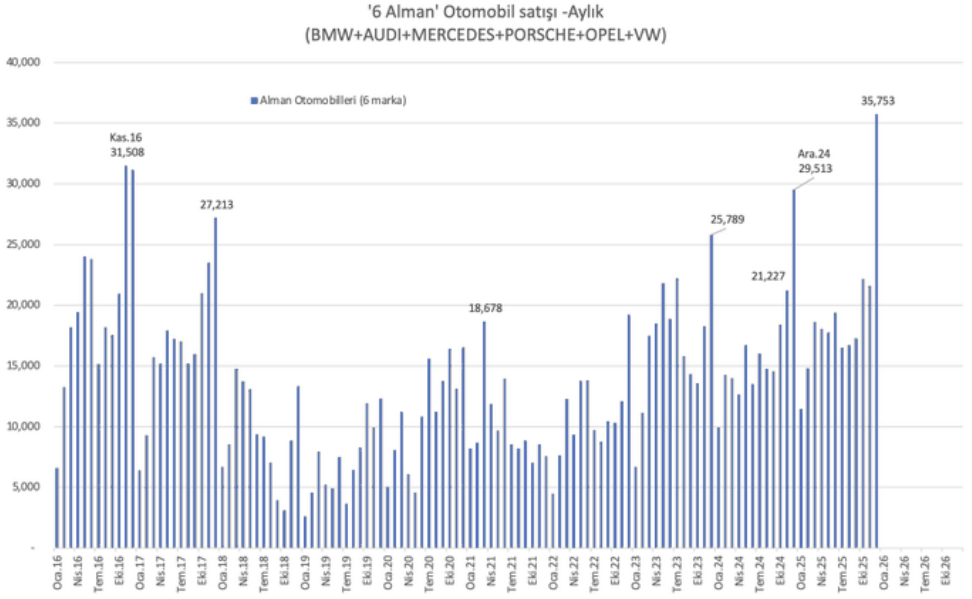
7 Ocak 2026 tarihli İzmir’de çekilen bu fotoğraf ise farklı bir görüşte:

Osd.org.tr: 2018-2022 döneminde % 60’lar civarında olan otomobil ithalatı; ucuz döviz sayesinde 2024 sonrası % 70lere çıktı:

Yabancı otoların üçte biri Alman Malı:

Eurasia Group 2026 Top Risks raporu:

2026 ABD merkezli siyasi dönüşüm, teknoloji devrimi ve çok kutuplu ekonomik düzenin keskinleştiği bir “dönüm yılı”dır. ABD merkezli siyasal devrim ana tema olacaktır. Asıl belirsizlik; ABD’nin kendi kurduğu küresel düzeni içeriden bozmasıdır. Trump denetim mekanizmalarını sistematik biçimde aşındıracak, devleti “düşmanlara karşı silah” gibi kullanacaktır. Adalet Bakanlığı, FBI ve bağımsız kurumların

siyasileşmesi, medyaya ve şirketlere yönelik soruşturmalar, vergi ve regülasyon baskısı gibi adımlar da diğer “devrimci” etki alanlarıdır. Kongre, yargı ve medya denetimleri beklenenden zayıf kalacaktır. Birçok sert adım fiilen uygulanabilir hale gelmiştir. Uzman kadroların tasfiye edilmesi, istatistik veri üreten kurumların zayıflatılması ABD devlet kapasitesini düşürecektir.

Artık yeni düzende “Amerikan özelliklerine sahip devlet kapitalizmi” olacaktır yani devlet ekonomi üzerinde benzeri görülmemiş düzeyde seçici ve kişisel müdahaleler yapacaktır. Mesela; Hazine’nin şirketlere ortak olması, “altın hisse” ile veto yetkisi, gelir paylaşım anlaşmaları, gümrük muafiyetlerinin siyasal sadakatle bağlantılanması.

Bu modelin sonucu olarak sermaye en verimli alanlar yerine siyasi olarak kayırlan firmalara akacak, verimlilik kaybı, düşük uzun vadeli büyüme ve hukukun üstünlüğünde aşınma riski öne çıkacaktır.

Çin, artık “ilk elektrik devleti” olarak tanımlanabilir. Güneş, rüzgâr, batarya, elektrikli araçlar, nadir topraklar ve güç elektroniğinde küresel tedarik zincirine hâkim olacaktır. Buna karşılık, içerde emlak çöküşü, düşük talep ve aşırı kapasiteyle beslenen derin bir deflasyon

sarmalı olacak; ücretler ve kâr marjları baskılanacak, KOBİ iflasları ve genç işsizliği artacaktır.

Rusya NATO'ya karşı “açık savaş yerine gri bölge” oluşturacaktır. Drone saldırıları, siber saldırılar, sabotaj, GPS bozma gibi hibrit saldırılar nedeniyle; özellikle Doğu Avrupa'da riskler artacaktır.

Yapay zekâ, hem devasa fırsat hem de yönetimsiz bir risk kaynağı olacaktır. Aşırı yapay zeka yatırımları kaynaklı şişen şirket değerleri ve “balon” ihtimali vardır. Balon patlarsa seçici kurtarma paketleri siyasal kayırmacılık aracı olacaktır.
